



Mikayıl MÜŞFİQ

Küləklər

Hər səhər, hər axşam, hər axşam, hər səhər
Çox zaman sorsəri küləklər bixəbər
Bir yaxın dost kimi qapımı döyərlər,
Küləklər, küləklər, bostəkar küləklər,
Dünyanı dolaşan bəxtiyar küləklər!

Bəziniz qorxulu, bəziniz qorxusuz,
Bəziniz duyğulu, bəziniz duyğusuz,
Bəziniz uyqulu, bəziniz uyqusuz,
Küləklər, küləklər, ey sərin küləklər,
Sizdə var qoxusu hər yerin, küləklər!

Ey çılğın küləklər, nəsoniz daşarkən,
Bağların şehindən mey sorub coşarkən,
Nalqıran dağları atlayıb aşarkən,
Məni də alınız, uçayım dağlara,
Könlümdə nə varsa, açayım dağlara!

Gurlayın, ilhamım, sənətim gurlasın!
Fırtınam, qasırgam, qüdrətim gurlasın!
Şimşəyim parləsın, zülmətim gurlasın!
Ey məni sorazad bəsləyən küləklər,
Bir dağın başından səsəyən küləklər!

Küsmərəm

Mən şirin ləhcəli bir bülbüləm ki,
Güllərdən küsərəm, səndən küsmərəm!
Məni öz canından artıq istəyən
Ellərdən küsərəm, səndən küsmərəm!

Gözlərin misəldir axan çaylardan,
Kırpiyin oxlardan, qaşın yaylardan.
Qarşımıza gələn uzun aylardan,
İllərdən küsərəm, səndən küsmərəm!

El içində bizə derlər Sayadlı,
Tərən ovçusuyam, ruhum qanadlı.
İlham pərisinin açdığı dadlı
Dillərdən küsərəm, səndən küsmərəm!

Gecə düşüncəsi

Xoşladığım bir gecə, yerlər, göylər işıqlı,
Ay bir sərxoş göz kimi, ulduzlar yaraşıqlı.
Bunları seyr edərkən
Bir az fikrə gedərkən
Fikrim, hissım, xəyalım o qədər yüksəldi ki,
Mənə öylə gəldi ki,
Bizlərdən əvvəl nə yer, nə göy, nə həyat olmuş,
Nə bu ucsuz-bucaqsız gözəl kainat olmuş...

Gecə sakit... düşüncəm sakit deyildir fəqət,
Gözlərimin önündə canlandı bir həqiqət.
Xəyalım önginlərdə o qədər yüksəldi ki,
Mənə öylə gəldi ki,
İlk dəfədir kainat -
Dünyanı sellərində çalxayan bizim həyat
Sağda, solda döyüşmüş,
Sonra yoluna düşmüş.

Nə dayanmaq vaxtıdır, gözəl dostum, sən də gəl!
Seyr edəlim qol-qola bu zümrüd çəməndə gəl!
Göy üzünə bircə bax, hər ulduz bir sarı gül,
Yarı qönçə, yarı gül.
Səni gördüm, xəyalım o qədər yüksəldi ki,
Mənə öylə gəldi ki,
Bizə bu nazlı aləm görünərdi qaranlıq,
Gözəl çarşımasaydıq, gözəl yaşamasaydıq.
Xoşladığım bir gecə, yerlər, göylər işıqlı,
Ay bir sərxoş göz kimi, ulduzlar yaraşıqlı.
Bunları seyr edərkən,
Bir az fikrə gedərkən,
Fikrim, hissım, xəyalım o qədər yüksəldi ki,
Mənə öylə gəldi ki,

Bizlərdən əvvəl nə yer, nə göy, nə həyat olmuş,
Nə bu ucsuz-bucaqsız gözəl kainat olmuş...

Oxu, tar

Oxu, tar, oxu tar!...
Səsindən ən lotif şerlər dinləyim,
Oxu tar, bir qadar,
Nəğməni su kimi alışan ruhuma çiləyim.
Oxu tar!
Səni kim unudar?
Ey geniş kütlənin acısı, şərbəti,
Alovlu sənəti!

Gözləri qibloya açılan hasarlı binalar,
Dinləmiş özəldən səsini.
Papaqlı atalar, çadralı analar,
Ötürmüş sayonda köksünü:
Düşmüşlər gah şirin, gah acı toruna,
Sevino-sevino, qoruna-qoruna.

Çarparaq Çarğahın divardan divara,
Yolçunu yolundan cəyləmiş avara.
Çalxalanmış dərələr, tərələr,
Səs vermiş səsine ləpələr.
Oxu tar:
fikrimdə oyansın,
Baharın, Seyidin qəzəli;
Oxu, tar, ruhlansın
Şirvanın, Gəncənin mehriban gözəli!
Damağdan düşənlər,
Ürəyi şişənlər,
İlkbahar seyrinə çıxmayan,
Özünü dağların döşünə yıxmayan
Sinosi dağlılar,
Vəfasız bir eşqin dağınıq zülfünə bağlılar,
Dəxilin olmuşlar,
Qapında təsəlli bulmuşlar.
Zilin var, vəsətin, bəmin var;
Sənin də quşların dəmindən ayrılan
Bir özgə dəmin var.
Səni də avara cəyləmiş
Dağınıq telli bir "zərəfşan".
Onunçün Segahın danışır,
Pərişan, pərişan.
Səsini dinləmiş
Şahların, xanların sarayı;
Səninlə birlikdə inləmiş
Əsirlər alayı.
Bəzən də simlərin qəmləri ovudar,
Oların onların sirdaşı
Sən ey tar!...
Gülləri əməkçi barmaqlar qanından
Rəng alan xalçalar,
Xalçalar üstündə uzanmış
Dodağı qönçələr,
"- Hey, saqi, mədət qıl, soyudu şərabin,
İncitmə könlünü bu xanəxərabın!"
Söyləyən bir qara yel kimi şairlər,
Həvəsdən doymayan ac gözlü şairlər:
Nədimlər, Vaqiflər,
Gözəllik siriinə vaqiflər
Hər səni dinləmiş;
Oxumuş, inləmiş.
İndi də bizimçin oxu, tar!
Səni kim unudar?

Çarparaq Çarğahın divardan divara,
Yolçunu yolundan cəyləmiş avara.
Çalxalanmış dərələr, tərələr,
Səs vermiş səsine ləpələr.
Oxu tar:
fikrimdə oyansın,
Baharın, Seyidin qəzəli;
Oxu, tar, ruhlansın
Şirvanın, Gəncənin mehriban gözəli!
Damağdan düşənlər,
Ürəyi şişənlər,
İlkbahar seyrinə çıxmayan,
Özünü dağların döşünə yıxmayan
Sinosi dağlılar,
Vəfasız bir eşqin dağınıq zülfünə bağlılar,
Dəxilin olmuşlar,
Qapında təsəlli bulmuşlar.
Zilin var, vəsətin, bəmin var;
Sənin də quşların dəmindən ayrılan
Bir özgə dəmin var.
Səni də avara cəyləmiş
Dağınıq telli bir "zərəfşan".
Onunçün Segahın danışır,
Pərişan, pərişan.
Səsini dinləmiş
Şahların, xanların sarayı;
Səninlə birlikdə inləmiş
Əsirlər alayı.
Bəzən də simlərin qəmləri ovudar,
Oların onların sirdaşı
Sən ey tar!...
Gülləri əməkçi barmaqlar qanından
Rəng alan xalçalar,
Xalçalar üstündə uzanmış
Dodağı qönçələr,
"- Hey, saqi, mədət qıl, soyudu şərabin,
İncitmə könlünü bu xanəxərabın!"
Söyləyən bir qara yel kimi şairlər,
Həvəsdən doymayan ac gözlü şairlər:
Nədimlər, Vaqiflər,
Gözəllik siriinə vaqiflər
Hər səni dinləmiş;
Oxumuş, inləmiş.
İndi də bizimçin oxu, tar!
Səni kim unudar?

Sən qulluq etmədin məscidə, axunda,
Çalışdın, həyatı sevməyin uğrunda.
Çoxları üzünə durdular,
Könlünü qırdılar.
Nə deyim o yekəbaşlara?!
Çaldılar ruhunu daşlara.
Üstündən bir qara yel kimi əsdiilər,
Səsini kəsdilər,
Daşlandı çəkənlər nazını,
Böylə qırdılar aşığın sazını.
Sən xalqa "gül!" dedin.
"Ey qüssə, öl!" dedin.
Başladı məsciddə mərsiyə.

Sarıqlı çıxınca ərəsəyə
Qüssəmiz ölmədi,
Xalqımız gülmədi.
Ağladıq daima, ağladıq.

Ey qədim aşına, ağladıq,
Oxu, tar! Dəyişdi zamana,
Bax indi radio səsini
dağıdır cahana.

Ey tarçı, çal, oxu!
Könlümü al, oxu!
Vur sazı döşünə, ey aşığı!
Qalmamış nə əba, nə qaba, nə sarığı.

Oxu, tar! Alovlu izlərin
Əcəbə, nəçə sız dilbörin
Yasəməni üzünü pul kimi qızartmış?
O sarı simlərin lisanı
Salmazmı heyrotə insanı?

Oxu, tar! Mən səndə
İstəməni havanı çala da bilərəm.
Mən səndən bu günün zövqünü
ala da bilərəm.

Sən bu gün silahsən əlimdə,
Səni mən hansı bir hədəfə
İstəsəm, çevirə bilərəm.
Qəlblərdə gizlənməni keçmiş
Bir yeni nəğməni əliylə
Devirə bilərəm!
Oxu, tar!
Fabrikdə, zavodda,
Traktor başında.
Bu saat qarşında
Nə qədər adam var!
Utanma, oxu, tar!
Modonli Bakımın
Pambıqlı Gəncəmin,
İpəklili Şokimin
Acısı, şərbəti
Alovlu sənəti.

Oxu, tar, oxu, tar!...
Səsindən ən lotif şerlər dinləyim.
Oxu, tar, bir qadar!...
Nəğməni su kimi alışan ruhuma çiləyim.
Oxu, tar!
Səni kim unudar?
Ey geniş kütlənin şirini, şərbəti,
Alovlu sənəti!..

Yaşa, könül

Ah, bu uzun sevdə yolu
Vurulurmu başa, könül!
Nişan aldım, kaman atdım,
Dəydi oxum daşa, könül!

Bir od düşdü buluduna,
Yandı könül eşq oduna,
Qaldın hicran umuduna,
Ey qırılan şişə könül!

Tərlənsən, göydən enməzsən,
Bu torpaqda sevinməzsən,
Mən dönərəm, sən dönməzsən,
Yaşa, könül, yaşa, könül!

Sevgilər

Sevgi vardır ki, dodaqlarda açar güllərini,
Sevgi vardır ki, bir az qar kimi, rüzgar kimidir.
Sevgi vardır oxudur qəlbə bəzə bülbüllərini,
Böylə bir sevgi mənim ruhumu oxşar kimidir.
Sevgi vardır ki, uzaqdan bizə parlaq görünür,
Ona yaxlaşmayalım, çünki o zülmətlə dolu.
Sevgi vardır ki, düşər yerlərə daim sürünür,
Öylə bir sevgi də min dərli xəyanətə dolu.

Sevgi vardır ki, bahardan bizə güllər gətirir
İçə zəqqum və zəhor, qoxlama, qəlbın qanayar.
Sevgi vardır üzü xoş, daxili bir qorxulu yar.
Sevgi vardır bizə çox dadlı oməllər gətirir,
Fəqət həpsində qaranlıq gecələr kölgəsi var.
Sevgilərdə qarışıq bilməcələr kölgəsi var...

Rəssam

Rəssam, sevgilimin rəsmi gəl çək,
Sevgilim gözəldir, sən də gözəl çək.
Nazına çatanda fırçadan əl çək,
Qoy onun nazını mən özüm çökim.

Çək onun qaradan qara telini,
Çək, rəssam çək onun incə belini,
Gözünü çatanda saxla əlini
Can alan gözünü mən özüm çökim.

Çək Tanrı verdiyi gözəl qulunu,
Çək dörd bir yanını, saği solunu,
Çək onun keçdiyi həyat yolunu
Qoy ayaq izini mən özüm çökim.

Həyat sevgisi

Ah, mən gündən-günə bu gözəlləşən
İşıqlı dünyadan necə əl çöküm?
Bu yerlə çarpışan, göylə əlləşən
Dostdan, aşından necə əl çöküm?

Dönmə bir şöbnəmə yaz səhərində,
Könül, günəş kimi parla yerində!
Göylərin lacivərd ətlərində
Gedən bu qovğadan necə əl çöküm?

Baxınız, dan yeri sökülmiş kimi,
Dostlar bir cəbhəyə tökülmiş kimi.
Uzaqdan-uzağa xam gümüş kimi
Ağaran səhradan necə əl çöküm?

Təbiət varlıdır, təbiət xəsis,
İşlədərək onu, sən ey mühəndis,
Mən də qart daşlara verdim bu hiss,
Bu incə mənadan necə əl çöküm?

Bir yanda torlanlar, dumanlı dağlar,
Bir yanda köklilər, ayna bulaqlar,
Bir yanda bülbüllər, çiçəkli bağlar,
Mən bu tamaşadan necə əl çöküm?

Həyat dedikləri bu keçməkdəndən,
Qəlbimdə, qanımda yanan atəşdən,
Gecədən, gündüzdən, aydan, günəşdən,
Bu əngin fəzadan necə əl çöküm?

Qarşımda dalğalı dərindən bir ümman,
Ümmanı sarsıdır bir acı tufan,
Böyək köpükləri bir çiçək yapan
Şeyrdən, xülyadan necə əl çöküm?

Ulduzlar fikrimin çırağbanıdır,
Bulud xəyalımın karıvanıdır,
Səma ki, hissimin aşyanıdır,
Böylə bir səmadan necə əl çöküm?

Mehriban sevgilim qarşımda durdu,
Yenə şairliyim başıma vurdu,
Məndən məcnun kimi könül maraqla sordu:
- Bu saçı leylandan necə əl çöküm?

Xozan acısına edib təhəmmül,
Gülün kölgəsində ötdə bülbül,
- Həyat, həyat! - deyər çırpınır könül.
Könüldən, sevdadan necə əl çöküm?

Sən aldın aşını yeni hissələrdən,
Ey cavan qələmim, düşmə bəhərdən,
A dostlar, söyləyin, mən bu hünərdən,
Bu təbi valadan necə əl çöküm?

Yenə o bağ olaydı

Yenə o bağ olaydı, yenə yığışaraq sız
O bağa köçəydiniz.
Biz də muradımızca fələkdən kam alaydıq,
Sizə qonşu olaydıq.
Yenə o bağ olaydı, səni tez-tez görəydim,
Qələmə söz verəydim.
Hər gün bir yeni nəğmə,
hər gün bir yeni ilham,
Yazaydım səhər axşam.
Arzuya bax sevgilim, tellərdən incəmi?
Söylə, ürəyincəmi?

Yenə o bağ olaydı, yenə sizə gələydim,
Danışaydıq, güləydik.
Ürək baxışlarımla ruhumu dindirəydim,
Məni sevindirəydim.
Gizli söhbət açaydıq, ruhun ehtiyacından.
Qardaşımdan, bacımdan
Çəkinərək çox zaman söhbəti dəyişəydim,
Mənimlə əyişəydim.
Yenə bir vuraydı, qəlbimiz gizli-gizli,
Sən, ey əsmər bənizli.
Bu yaz bir başqa yazdır, bu yaz daha da xoşdur,
Vay o qəlbə ki, boşdur!

Hər üfüqdə bir həvəs, hər bucaqda bir umud,
İnsanlar daha məsud.
Duyğular daha incə, fikirlər daha dərin,
Ürəklər daha sərin.
İnsanların vüqarı, tələbi daha yüksək,
Yolumuzdan daş, kəsək,
Təmizlənməmiş bir az da. Ellərin keyfi sazdır,
Bu yaz, bir başqa yazdır!

Yenə o bağ olaydı, yenə o qumlu sahil,
Sular ötəydi dil-dil.
Saçın kimi qıvrılan dalğalara dalaydım,
Dalıb ilham alaydım.

Öndəmini həvəslə qucaqlarkən dalğalar,
Qəlbimdə qasırgalar,
Firtinalar coşaydı, qısqançlıqlar doğaydı,
Məni hirsim boğaydı.
Cumub alaydım səni dalğaların ölündən,
Yapışaydım belindən.
Xəyalımız üzəydi sevdə dənizlərində,
Ləpələr üzərində.
İlhamımın yelkəni, zərrin saçın olaydı,
Sular xırçın olaydı.
Bu nə-gözəl şeyrdir, bu nə gözəl mənərə,
Gəlin baxın Xəzərə.

Çıxalım Buzovnadə kiçik qayalıqlara,
Seyrə dalım bir ara...
Gecələr sayırarkən, ulduzlar lələ kimi,
İşıqlar jalə kimi.
Çilənib dağılarkən ətrafa damla-damla,
Ən yaxın bir adamla.
Nə gözəldir dinləmək suların nəğməsini,
Təbiətin səsinə!
Nə gözəldir dolaşmaq, isti yay fəsiləri,
Bu sərin sahilləri!

Nə gözəldir səhərlər bizim böyük ruhumuz,
Aşib-daşan duyğumuz.
Şəklindəki sulara, baxaraq ləzzət almaq,
Bu mavi şərə dalmaq.
Dalğalar kimi qalxmaq, dalğalar kimi enmək,
Bəzən hürküüb çəkinmək.
Hər dalğa bir kişənəyən bəyaz yallı at kimi,
Bizim bu həyat kimi!

Yenə o bağ olaydı sevdələr ölkəsində,
O söyüd kölgəsində.
İnci qumlar üstündə yenə verib baş-başa,
Yayı vuraydıq başa.

Günlərimiz keçəydi qızgın fərəhlər kimi,
Dolu qədəhlər kimi.
Yarpaqlar arasından uzadaraq əlini,
Oxşayaraq telini.

Gecələr darayaydı saçlarını ay gözəl!
Sən gözəlsən, ay gözəl?
Əllərində əllərim, gözlərində gözlərim...
Asılaydı sözlərim
Könülün qulağından bir qızıl tana kimi,
Günəş doğana kimi.
Bu yaz dostların bir az bəxtəvər olacaqlar,
Can-ciyər olacaqlar.
Bir az da uzaqlara açacaqlar yelkəni,
Ruh yeni, həyat yeni...
Çıxacaqlar göyləri aşaraq dönə-dönə,
Buludların fəvqinə.
Uçacaqlar səbaha, uçacaqlar yarına,
Əfir boşluqlarına.
Vaxtilə bir kölgə tək hür yaşamaq istəyəm,
Bu insan oğlu bilsən.
Azadlıq ölkəsində daha şad olacaqdır,
Dünya dad alacaqdır.

Yenə o bağ olaydı, yenə yığışaraq siz,
O bağa köçəydiniz.
Biz də muradımızca fələkdən kam alaydıq,
Sizə qonşu olaydıq.
Yenə o bağ olaydı, səni tez-tez görəydim,
Qələmə söz verəydim.
Hər gün bir yeni nəğmə,
hər gün bir yeni ilham,
Yazaydım səhər-axşam.
Arzuya bax, sevgilim, tellərdən incəmi?
Söylə, ürəyincəmi?



"Son yay" - rəssam Altay Hacıyev.

Kətan üzərində Hüseyn Cavid, Əhməd Cavad, Mikayıl Müşfiq, Rəsul Rza, Ənvər Məmmədovun təsviri edilmişdir.